

دانش‌آموز کارآفرین

فاطمه زیاری، مشاور دبیرستان نبوت، متوسطه اول، منطقه ۴، تهران

دارد (فلاح و دیگران، ۱۳۹۱: ۴۶). **مایکل اپل** معتقد است، برنامه درسی پنهان عبارت است از تدریس ضمنی هنجارها، ارزش‌ها و ایجاد تمایلات خاص به فراگیرندگان (کیانی، ۱۳۹۶). در کشور ایران هم برنامه درسی پنهان مدرسه باید عامل تأثیرگذار بر تقویت روحیه کارآفرینی دانش‌آموزان باشد که بی‌توجهی به این موضوع، از منظر عملکردی لطمات جبران‌ناپذیری به دانش‌آموزان وارد می‌کند. بنابراین، محقق این پژوهش درصدد آن است که آیا برنامه درسی پنهان با روحیه کارآفرینی در دانش‌آموزان رابطه معناداری دارد یا خیر؟

هدف تحقیق

تعیین رابطه بین برنامه درسی پنهان و ابعاد آن با روحیه کارآفرینی در دانش‌آموزان

این عاملان تغییر، شخصیت و روحیه‌ای داشته‌اند که امروزه «کارآفرینی» نامیده می‌شوند. کارآفرینی هم بعد نظری و هم بعد عملی - کاربردی دارد. با روش‌های گوناگون آموزشی می‌توان به آموزش کارآفرینان همت گماشت (احمدیان راد، ۱۳۸۶: ۱۲). از طرف دیگر، در طول تاریخ برنامه درسی، صاحب‌نظران این رشته تلاش‌های زیادی کرده‌اند که غنای هرچه بیشتر آن را در پی داشته است. از جمله مهم‌ترین این تلاش‌ها که از مفاهیم و مباحث به نسبت تازه و ارزشمند برنامه درسی است، برنامه درسی پنهان است که وجودش در کنار برنامه درسی رسمی یا آشکار، از ضرورت توجه به تمامیت آنچه دانش‌آموزان در اثر حضور در متن نظام رسمی آموزش تجربه کرده‌اند و می‌آموزند، حکایت

«کارآفرینی» همان فرایند تأسیس یک کسب‌وکار (شرکت) بر مبنای یک فکر و ایده نو است. اقتصاد دانش‌بنیان خود را مدیون همین افراد کارآفرین است. وقتی مسیر حوادث، وقایع و روند فعالیت‌های اقتصادی و اجتماعی جوامع را بررسی می‌کنیم، درمی‌یابیم انسان‌ها همواره به دنبال تغییر بوده‌اند و در این میان، افرادی بوده‌اند که از قوانین کلی جوامع تبعیت نکرده و خود باعث تغییر جوامع خود و به‌طور کلی جوامع بشری شده‌اند. جامعه پیشرفته امروزی توسعه خود را مدیون انسان‌هایی است که قادر به تبدیل رؤیایها و ایده‌های خلاقانه خود به واقعیت بوده‌اند. روحیه استقلال‌طلبی برای کاوش موقعیت‌های جدید را داشته و از جرئت کافی برای مبارزه با روش‌های متداول و جافاده برخوردار بوده‌اند.

جدول ۱: ماتریس همبستگی بین متغیر مستقل (ابعاد برنامه درسی پنهان) با متغیر روحیه کارآفرینی

متغیر وابسته (میزان روحیه کارآفرینی)	میزان همبستگی	سطح معناداری	درجه آزادی	ضریب تعیین
برنامه درسی پنهان	۰/۱۸۶	۰/۰۱۳	۱۲۰	۳/۴
بعد کنش متقابل	۰/۲۲۳	۰/۰۱۳	۱۲۰	۴/۹
بعد ساختار سازمانی	۰/۱۹۷	۰/۰۳۴	۱۲۰	۳/۸
بعد جوامع اجتماعی	۰/۱۱۲	۰/۰۳۷	۱۲۰	۱/۲۵
بعد ساختار فیزیکی	۰/۱۰۶	۰/۰۴۳	۱۲۰	۱/۱۲

فرضیه تحقیق

بین برنامه درسی پنهان و ابعاد آن با روحیه کارآفرینی در دانش آموزان رابطه معناداری وجود دارد.

روش پژوهش

برای بررسی رابطه بین مؤلفه‌های برنامه درسی پنهان با میزان روحیه کارآفرینی دانش آموزان دختر دوره متوسطه اول منطقه چهار شهر تهران از روش پیمایشی استفاده شده است و در آن از پرسش‌نامه‌های استاندارد برنامه درسی پنهان، آزمون کارآفرینی روبینسون برای جمع‌آوری اطلاعات استفاده شده است. جامعه آماری این پژوهش شامل تمام دانش آموزان دختر دوره متوسطه اول منطقه چهار شهر تهران در سال تحصیلی ۱۳۹۸ است که تعداد آنان براساس آخرین اطلاعات، ۱۵۰۰ نفر است و بر اساس جدول تنظیم شده مورگان، تعداد حجم نمونه آن ۱۲۰ نفر تعیین شده است. روش نمونه‌گیری نیز تصادفی ساده بوده است. برای تجزیه و تحلیل اطلاعات در این پژوهش از نرم افزار SPSS استفاده شد که در آن، در بخش آمار استنباطی نیز، با توجه به سطح سنجش متغیرها، از آزمون ضریب همبستگی پیرسون استفاده شده است. (جدول ۱)

یافته‌های تحقیق

بررسی رابطه متغیرها گویای این است که بین دو متغیر همبستگی مستقیم و مثبت معناداری وجود دارد و لذا فرضیه صفر رد و فرضیه تحقیق پذیرفته یا

تأیید می‌شود. بنابراین می‌توان گفت، بین میزان برنامه درسی پنهان و ابعاد آن با میزان روحیه کارآفرینی، به احتمال اطمینان ۹۵ درصد رابطه وجود دارد. اما این رابطه مثبت و مستقیم است. بدین صورت که هر چه میزان برنامه درسی پنهان در بین دانش آموزان بیشتر باشد، میزان روحیه کارآفرینی در بین آنان بیشتر خواهد بود.

با توجه به نوع رسالت نهاد آموزش و پرورش از یکسو و موارد غیرهمسوی معلمان با توسعه روحیه کارآفرینی، پیشنهاد می‌شود در هنگام جذب و استخدام معلمان، ملاک‌ها و شاخصه‌هایی از کارآفرین بودن آنان مدنظر قرار گیرد.

با عنایت به یافته‌های مربوط به نوع تدریس معلمان و با هدف افزایش و توسعه مهارت‌های تدریس معلمان، پیشنهاد می‌شود کارگاه‌هایی آموزشی برای معلمان و با موضوع تدریس و ارزیابی آموخته‌های دانش آموزان تدارک دیده شوند. از طریق تغییر در نگرش و شناخت معلمان مدرسه‌ها می‌توان افزایش روحیه کارآفرینی دانش آموزان را انتظار داشت.

منابع

۱. احمدیان راد، حمیده (۱۳۸۶). شیوه‌های کهنه آموزش، دشمن خلاقیت و کارآفرینی. روزنامه ایران، سال سیزدهم، شماره ۳۶، بخش گزارش. دوشنبه بیست و پنجم تیرماه.
۲. فلاح، وحید؛ نریمانی، ابوالقاسم؛ نیازآذری، کیومرث؛ مونتمنی، همایون؛ مهدوی، هیلدا (۱۳۹۱). تأثیر برنامه درسی پنهان بر عملکرد دینی دانش آموزان متوسطه شهر ساری. ویژه‌نامه.
۳. کیانی، سمانه (۱۳۹۶). تأثیر برنامه درسی پنهان بر عملکرد دینی دانش آموزان از دیدگاه معلمان شهر شفت. مجموعه مقالات همایش از نگاه معلم. هرمزگان. میناب.